

АНАЛІЗ ЕВОЛЮЦІЇ ТЕМАТИКИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМІВ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

©2025 ГУБАРЕВА І. О., АВЕДЯН Л. Й., САМОЙЛЕНКО В. С.

УДК 332.1
JEL Classification: R58

Губарева І. О., Аведян Л. Й., Самойленко В. С.

Аналіз еволюції тематики та визначення напрямів досліджень у сфері територіального розвитку

Метою статті є аналіз тенденцій і визначення напрямів досліджень у сфері територіального розвитку шляхом проведення структурно-трендового та бібліометричного аналізу наукових публікацій. Для розв'язання поставленої мети проаналізовано структуру публікацій із використанням інструментів баз даних Scopus та Web of Science, а також сили зв'язків між ключовими словами для кластеризації тем за допомогою інструментарію VOSviewer. Представлено методичний підхід до проведення структурно-трендового та бібліометричного аналізу публікацій з проблем територіального розвитку. Тенденція до зростання кількості публікацій за обома базами даних свідчить про зацікавленість у створенні та публікації досліджень, пов'язаних із територіальним розвитком. Наведено загальний дослідницький профіль щодо продукування наукових статей у сфері досліджень територіального розвитку, який містить порівняння метаданих баз даних Scopus та Web of Science. Найбільш вживаними термінами, які використані в публікаціях із територіального розвитку, є: врядування, громада, сталий розвиток, територія, розвиток території, децентралізація. За допомогою програми VOSviewer ключові слова були згруповані в 7 кластерів. Частота використання ключових слів дозволяє визначити тематичні напрями досліджень у певній галузі. У рамках цього дослідження терміни згруповані відповідно до їхньої семантичної схожості, що дозволило виділити детермінанти досліджень у сфері розвитку територій. Для характеристики напрямів наукових досліджень у кожному кластері було виділено найбільш вживані ключові слова: розвиток територій, врядування, громада, території, сталий розвиток, регіональний розвиток, глобальний розвиток. Наукові дослідження з питань розвитку територій найбільш активно публікувалися у 2017–2021 роках. Якщо у 2017–2018 рр. дослідження фокусувалися на формуванні політики територіального розвитку, державному регулюванні, визначенні напрямів розвитку територій, то в останні роки почали активно досліджуватися питання екстрактивізму, використання ресурсів, місцевого самоврядування, розвитку сільських територій, урбанізації, політичної екології.

Ключові слова: територіальний розвиток, територіальна громада, децентралізація, державне управління, бібліометричний аналіз, напрями наукових досліджень.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-1-135-143>

Рис.: 3. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 19.

Губарева Ірина Олегівна – доктор економічних наук, професор, заступник директора Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: gubarievaairyna@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9002-5564>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/X-8156-2018>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57190439486>

Аведян Людмила Йосипівна – кандидат економічних наук, докторант, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: lyudaved@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1969-6688>

Самойленко Владислав Сергійович – аспірант, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: samoylenko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-8120-8746>

UDC 332.1
JEL Classification: R58

Hubarieva I. O., Avedyan L. Y., Samoilenko V. S. Analyzing the Evolution of Topics and Determination of Research Directions in the Field of Territorial Development

The aim of the article is to analyze trends and determine directions of research in the field of territorial development through conducting structural-trend and bibliometric analysis of scientific publications. To achieve this aim, the authors analyzed the structure of publications using tools from the Scopus and Web of Science databases, as well as examined the strength of links between keywords for clustering topics using the VOSviewer toolkit. A methodological approach to conducting structural-trend and bibliometric analysis of publications related to territorial development issues is presented. The upward trend in the number of publications in both databases indicates a growing interest in creating and publishing studies related to territorial development. A general research profile on the production of

scientific articles in the field of territorial development studies is provided, which contains a comparison of database metadata. The most commonly used terms found in literature on territorial development are: governance, community, sustainable development, territory, territorial development, decentralization. Using the VOSviewer software, the keywords were grouped into 7 clusters. The frequency of using keywords allows for the identification of thematic directions in research within a particular area. Within the study, the terms are grouped according to their semantic similarity, which made it possible to identify the determinants of research in the field of territorial development. To characterize the areas of scientific research in each cluster, the most used keywords were identified as follows: territorial development, governance, community, territories, sustainable development, regional development, global development. Scientific research on the development of territories was most actively published in the years 2017–2021. In 2017–2018, research focused on the formation of territorial development policy, State regulation, and defining the directions of territorial development; however, in recent years, issues of extractivism, resource use, local self-governance, rural development, urbanization, and political ecology have begun to be actively studied.

Keywords: territorial development, territorial community, decentralization, public administration, bibliometric analysis, directions of scientific research.

Fig.: 3. Tabl.: 3. Bibl.: 19.

Hubarieva Iryna O. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Deputy Director, Professor of the Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: gubarievairyna@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9002-5564>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/X-8156-2018>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57190439486>

Avedyan Lyudmyla Yo. – Candidate of Sciences (Economics), Candidate on Doctor Degree, Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: lyudaved@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1969-6688>

Samoilenko Vladyslav S. – Postgraduate Student, Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: samoylenko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-8120-8746>

Вступ. Посилення євроінтеграційних процесів, реалізація реформи децентралізації в Україні актуалізували питання формування ефективної державної політики розвитку територій, яка має враховувати ряд специфічних чинників: історичні особливості, адміністративно-територіальні аспекти, фінансово-економічний і ресурсний потенціал, розвиненість й ефективність підходів, механізмів та інструментів здійснення державного управління.

Науковці світу активно досліджують проблеми розвитку територій. Так, у наукометричній базі Scopus проіндексовано публікації, назви, анотації та ключові слова яких містять терміни регіон (region) – 11136954, територія (territory) – 789370, міська територія (urban areas) – 576784, сільська територія (rural areas) – 405456, розвиток території (territorial development) – 188590, територіальна громада (territorial community) – 114704 документів (за даними на січень 2025 р.).

Метою статті є аналіз тенденцій та визначення напрямів досліджень в сфері територіального розвитку шляхом проведення структурно-трендового та бібліометричного аналізу наукових публікацій.

Методологічною основою аналізу є ідея про те, що спільне вживання ключових слів описує зміст публікацій у наборі даних [1].

Для розв'язання поставленої мети проаналізовано структуру публікацій із використанням інструментів баз даних Scopus та Web of Science, а сили зв'язків між ключовими словами для кластеризації тем за допомогою інструментарію VOSviewer.

VOSviewer дозволив виявити підгрупи слів, які тісно пов'язані між собою і відповідають центрам інтересів або проблемам дослідження територіального розвитку [2]. У табл. 1 наведено методичний підхід до проведення структурно-трендового та бібліометричного аналізу публікацій з проблем територіального розвитку.

Для глибшого дослідження у сфері територіального розвитку пошуковий запит у базах Scopus та Web of Science було здійснено за ключовими словами «territorial development» та «territorial community» із використанням інструменту лапки («») об'єднані сполучником OR. Первісну вибірку було обмежено за типом публікацій «стаття». У цьому дослідженні було проаналізовано 11426 релевантних публікацій, що проіндексовані у базі Scopus та 20262 у Web of Science. Набір даних для аналізу містить інформацію про публікації за 20 років з 2005 по 2025 роки. Рис. 1 демонструє тенденцію зростання кількості публікацій за обома базами даних, що свідчить про зацікавленість у створенні та публікації досліджень, пов'язаних з територіальним розвитком.

Всього у базі Scopus за останні 20 років було опубліковано 10158 публікацій, а в базі Web of Science – 18983, що свідчить про неоднорідність розподілу за кількістю документів. Серед результатів варто відзначити, що у базі Scopus кількість публікацій найбільше зросла в 2019 році (на 36 %), а стабільне зростання спостерігається у 2020–2024 рр. У базі Web of Science відмічається збільшення публікацій за даною темою у 2009 р. (на 35%), а в подальшому відбувалось повільне зростання. Максимальна кіль-

Таблиця 1

Методичний підхід до проведення структурно-трендового та бібліометричного аналізу публікацій

Підхід	Джерело	Процес	Результат
Структурно-трендовий аналіз Бібліометричний аналіз	Scopus Web of Science	- Формування вибірки: загальний профіль досліджень (країни, організації, автори); - VOSviewer: групування тем, аналіз співцитування, еволюція досліджень територіального розвитку	- Аналіз тенденцій наукового пошуку - Виявлення нових тем - Мапування еволюції досліджень територіального розвитку

Джерело: сформовано авторами

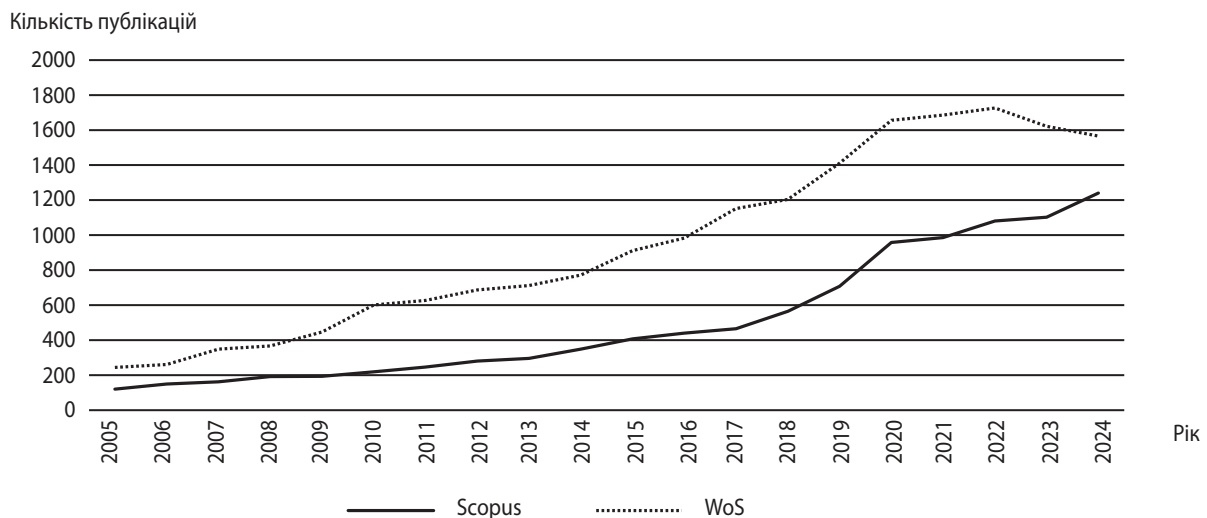

Рис. 1. Порівняння кількості публікацій за пошуковим запитом «територіальний розвиток» та «територіальна громада» за даними баз даних Scopus та Web of Science

Джерело: сформовано авторами

кість публікацій була проіндексована у базі Web of Science у 2022 р. – 1726, а в базі Scopus у 2024 р. – 1240 публікацій.

У табл. 2 наведено загальний дослідницький профіль щодо продукування наукових статей у сфері досліджень територіального розвитку. Він включає порівняння метаданих баз даних Scopus та Web of Science.

Згідно з інформацією, наведеною в табл. 2, до країн світу з найбільшою кількістю публікацій з територіального розвитку, в обох базах віднесено: Іспанію (Scopus – 1366, WoS – 2398), Італію (Scopus – 1332, WoS – 1842), США (Scopus – 1142, WoS – 1874). Такий розподіл відображає інтерес до досліджень територіального розвитку в США та країнах Європи. Інші країни, що увійшли до ТОП-5 країн світу такі як: Великобританія (Scopus – 1239), Франція (WoS – 1238), також представляють репрезентативні обсяги публікацій, хоча і не одночасно в обох розглянутих базах даних.

Установами з найбільшою участю в обох базах даних є Національний центр наукових досліджень CNRS (Франція). Проблеми розвитку територій активно досліджуються європейськими установами. Заслугує на увагу, що до ТОП-5 установ у базі Web of Science увійшло Міністерство освіти і науки України, а саме: 585 публікацій науковців,

які афільовані в українських ЗВО, що підпорядковані даному міністерству. Авторами з найвищою продуктивністю в обох базах є Rodriguez-Pose A. (Scopus-39; WoS-31) та Medeiros E. (Scopus-41; WoS-26). Зазначено суттєву відмінність у галузевій структурі публікацій, так в базі Scopus найбільше публікацій віднесено до соціальних наук, а в базі Web of Science до географії.

Найбільш цитованою статтею з територіального розвитку, що проіндексована в обох базах є робота Rodríguez-Pose, A. (2018) [3] (цитовання у базі Scopus – 1222 рази, а у базі Web of Science – 959), що присвячена проблемі міст, які «не мають майбутнього». Автор зазначив, що успішна політика розвитку повинна бути орієнтована на місцевість, триматися подалі від соціального забезпечення, підтримки доходів і великих інвестиційних проектів минулих стратегій розвитку, зосереджуватися на використанні невикористаного потенціалу і наданні можливостей людям, які живуть у місцях, що «не мають значення».

Статті, які процитовані у базі Scopus більше 1000 разів, присвячені: покращенню розуміння еволюції економічного ландшафту та процесу регіонального розвитку (Martin R., Sunley P. (2006) [4]); формуванню диференційного підходу до регіональної інноваційної політики (Tödtling, F.

Таблиця 2

**Аналіз метаданих публікацій у сфері досліджень територіального розвитку
за даними баз даних Scopus та Web of Science**

Тема	Scopus		Web of Science	
	ТОП-5	Кількість публікацій	ТОП-5	Кількість публікацій
Країни	Велика Британія	1579	Іспанія	2398
	Іспанія	1366	США	1874
	Італія	1332	Італія	1842
	росія	1219	росія	1824
	США	1142	Франція	1238
Організації	Національний науково-дослідний інститут сільського господарства, продовольства та навколишнього середовища INREA (Франція)	219	Міністерство освіти України	585
	російська академія наук	170	російська академія наук	564
	Національний центр наукових досліджень CNRS (Франція)	136	Національний центр наукових досліджень CNRS (Франція)	315
	Міланський політехнічний інститут Politecnico di Milano (Італія)	116	Іспанська вища рада наукових досліджень CSIC (Іспанія)	264
	Туринський політехнічний інститут Politecnico di Torino (Італія)	112	Лондонський університет (Велика Британія)	238
Автори	Cotella G. (Італія)	68	Salvati L. (Італія)	35
	Medeiros E. (Португалія)	41	Rodriguez-Pose A. (Велика Британія)	31
	Rodriguez-Pose A. (Велика Британія)	39	Castanho R. (Іспанія)	29
	Huggins R.	38	Medeiros E. (Португалія)	26
	Torre A. (Франція)	35	Gelcich S. (Іспанія)	12
Галузь знань	Соціальні науки	8655	Географія	3600
	Екологія	3328	Екологія	2252
	Економіка, економетрія, фінанси	2921	Економіка	1614
	Бізнес, менеджмент, облік	2913	Урбанізація	1281
	Науки про землю	1787	Політичні науки	1053

Джерело: сформовано авторами

Trippel, M. (2005) [5]); обґрунтуванню необхідності втручання в регіональний розвиток (Barca, F., McCann, P., Rodriguez-Pose, A. (2012) [6]).

Найбільш цитовані статті з територіального розвитку, що проіндексовані у базі Web of Science, присвячені: визначенню впливу на туристичну галузь Італії COVID-19 (Scorcu, A. E. (2020) [7]); реалізація потенціалу глобальних виробничих мереж, аналізу глобальної економіки та її впливу на територіальний розвиток (Coe, NM; Dicken, P and Hess, M (2008) [8]); просторово-часовим закономірностям та характеристикам змін у землекористуванні в Китаї (Ning, J та інш. (2018) [9]).

На основі інформації з метаданих обох баз бібліографічних даних із використанням інструментарію VOSviewer було сформовано бібліометричну мапу зв'язків між ключовими словами (рис. 2).

Як видно на рис. 2, найбільш вживаними термінами в публікаціях з територіального розвитку є: врядування, громада, сталий розвиток, територія, розвиток території, децентралізація. За допомогою програми VOSviewer ключові слова були згруповані в 7 кластерів. Ядром кластера є найбільш уживане ключове слово або словосполучення. Частота використання ключових слів дозволяє визначити тематичні напрями досліджень в певній галузі. В рамках цього дослідження терміни згруповані відповідно до їхньої семантичної схожості, що дозволило виділити детермінанти розвитку території (табл. 3).

Як видно з табл. 3, до ключових напрямів досліджень в сфері розвитку територій можна віднести:

1. *Розвиток територій.* До цього кластера увійшли публікації, в яких досліджуються фактори впливу на соціально-економічний розвиток те-

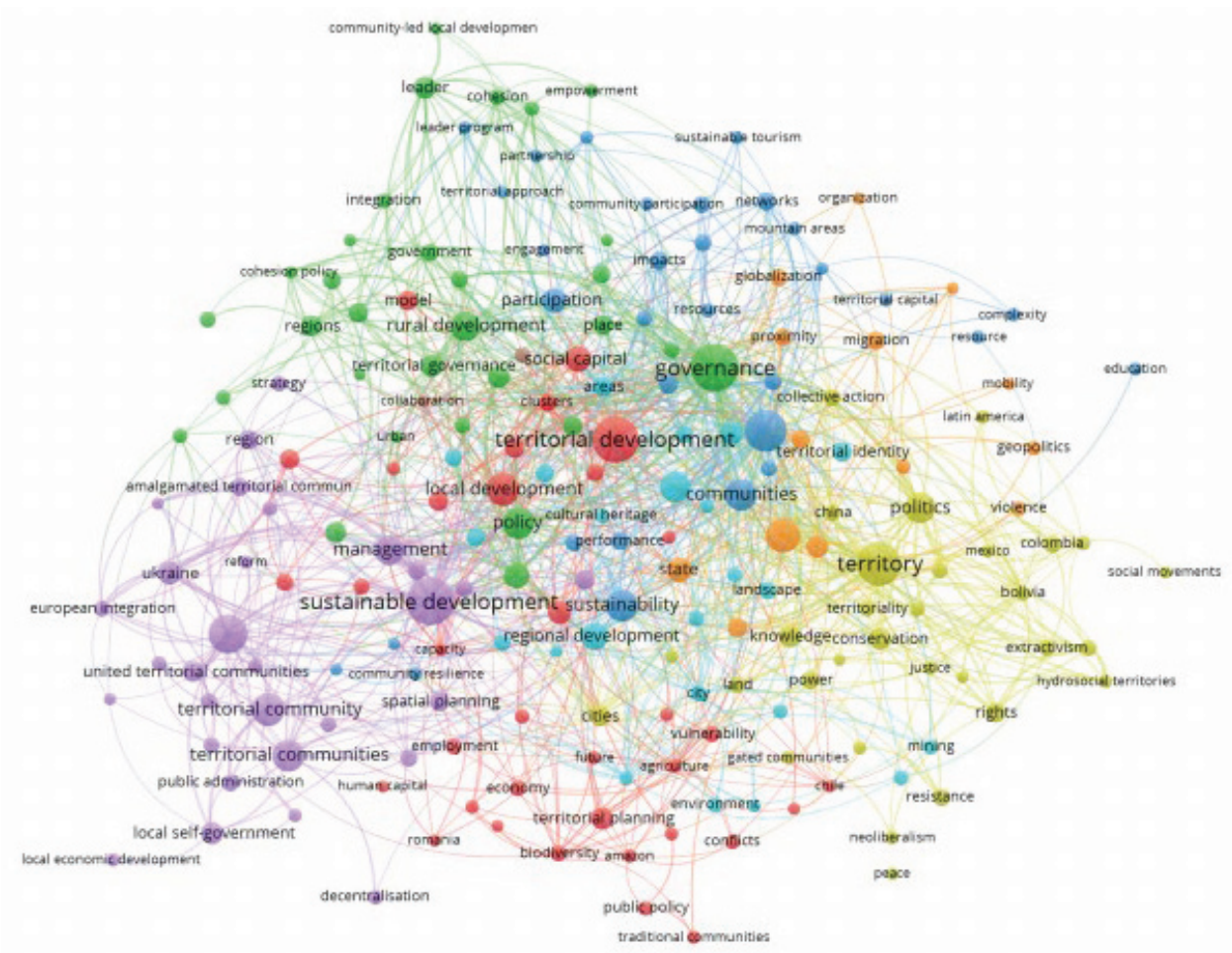

Рис. 2. Карта зв'язків між ключовими словами

Джерело: побудовано авторами на основі баз даних Scopus та Web of Science за допомогою програми VOSviewer

Таблиця 3

Характеристика кластерів ключових термінів/словосполучень у наукових дослідженнях з розвитку територій

Кластер	Ядро кластера	Ключові слова
1 (червоний)	Розвиток території	Локальна територія, соціальний капітал, економіка, людський капітал, публічна політика, сільські території, соціально-економічний розвиток, планування територій, розвиток громад, землекористування
2 (зелений)	Врядування	Регулювання територій, ЄС, регіон, розвиток регіонів, Європа, інновації, кооперація, інфраструктура, інтеграція, сільський розвиток
3 (синій)	Громада	Сталий розвиток, культура, кліматична повістка, участь громади, локальні території, резильєнтність громади, ресурси
4 (жовтий)	Території	Політика, місто, урбанізація, знання, країна, права, боротьба, екстрактивізм, Китай, Латинська Америка, ресурси, екологічна криза
5 (фіолетовий)	Сталий розвиток	Менеджмент, територіальна громада, децентралізація, Україна, фінансова децентралізація, публічне адміністрування, досвід, бюджет, просторовий розвиток, вплив на навколишнє середовище, місцеве самоврядування
6 (блакитний)	Регіональний розвиток	Локальні громади, локальне управління, стратегічне планування, туризм, динаміка, територіальний менеджмент, міський розвиток
7 (помаранчевий)	Глобальний розвиток	Ідентифікація, міграція, глобалізація, геополітика, кооперація, трансформація

Джерело: сформовано авторами

риторій: соціальний капітал, людський капітал, ресурси.

2. *Врядування*. В кластер потрапили публікації, в яких зосереджено увагу на формуванні державної політики управління регіонами в ЄС, інфраструктурному розвитку територій, впровадженню інновацій, державному регулюванню.
3. *Громада*. Кластер поєднує публікації, що сфокусовані на сталому розвитку громади та забезпеченні її резильентності.
4. *Території*. Сполучає публікації з управління територіями в окремих країнах (Китай), управління ресурсами, подоланню екологічної кризи, концепції екстрактивізму, врегулювання конфліктів між видобувальними компаніями та місцевим населенням.
5. *Сталий розвиток*. Включає статті, в яких зосереджено увагу на управління територіальною громадою на засадах сталого розвитку, децен-

тралізації, публічному адмініструванні, бюджетуванню.

6. *Регіональний розвиток.* До кластера увійшли публікації, в яких досліджуються питання управління локальними територіями, туризму та його впливу на соціально-економічний розвиток територій, розвитку міст.
7. *Глобальний розвиток.* Фокусується на визначенні впливу на розвиток територій таких чинників, як: глобалізація, міграція, колаборація.

На рис. 3 представлено візуалізацію хронологічного розподілу ключових слів у публікаціях за темою розвиток територій.

Мережева карта показує зв'язки між ключовими словами та класифікує їх за допомогою часової шкали. Залежно від періоду публікації, ключові слова мають різний колір – від темно-синього до жовтого (середнє значення для кластера). Це дає змогу вивчати тенденції в публікаційній активності науковців у певний період [10].

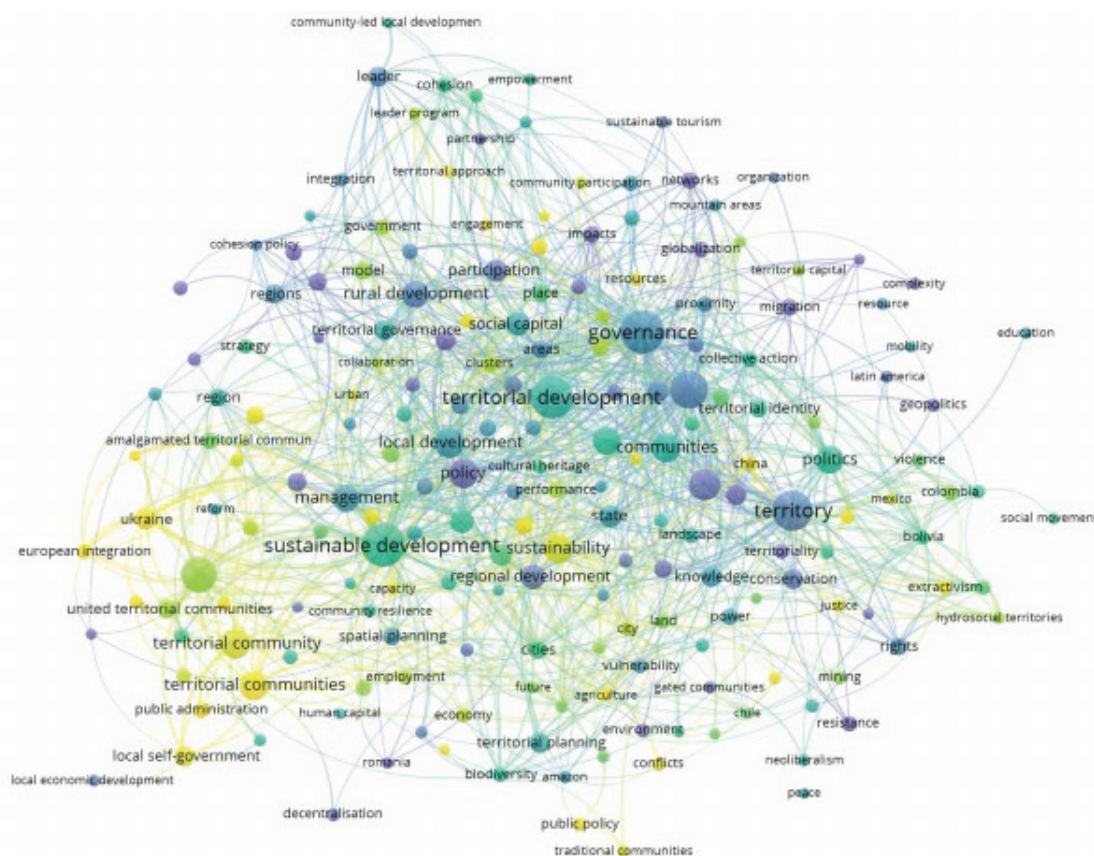

Рис. 3. Мережева карта зв'язків між ключовими словами в хронологічному порядку (

Джерело: побудовано авторами на основі баз даних Scopus та Web of Science за допомогою програми VOSviewer

Як видно з рис. 3, інтенсивний розвиток наукових досліджень з питань розвитку територій відбувався у 2017–2021 роках. У 2017–2018 рр. (сині ключові слова) дослідження фокусувалися на політиці територіального розвитку, державному регулюванні, визначенню напрямів розвитку територій, впровадженню інновацій. Пізніше, у 2018–2020 рр. (зелені ключові слова) спостерігається

зростання популярності таких тем як: сталий розвиток, територіальний розвиток, туризм, публічне управління, децентралізація, стратегічне планування, резильєнтність. В останні роки (жовті ключові слова) почали активно досліджуватись питання: екстрактивізму, ресурсів, місцевого самоврядування, розвитку сільських територій, урбанізації, політичної екології.

Найсвіжіші статті у сфері територіального розвитку, що проіндексовані у базі Scopus присвячені: «зеленому» туризму та його впливу на розвиток територій, диверсифікації промисловості в регіонах країни, територіальним інноваціям, формуванню політики територіального розвитку, урбаністиці та регіональному плануванню, а саме: Narlukman A. D., Fadli Y., Wahyono E. [11] метою цього дослідження є вивчення потенціалу екотуризму як стратегічного інструменту для трансформації прибережних регіонів, що розвиваються, з акцентом на боротьбу з бідністю, покращення умов життя та сприяння сталому розвитку.

Дослідження спирається на концепції, які підкреслюють роль залучення місцевої громади, збереження довкілля та соціально-економічного покращення у розробці ефективних стратегій трансформації нетрів; стаття Jin W., Zhu S., Li D., He C. [12], в якій автори визначили географічну прив'язаність високотехнологічних галузей та запропонували оптимальну стратегію промислової диверсифікації, використовуючи ретельний аналіз входження в галузь та її утримання на глобальному рівні; в статті Molika F., Pontikakis D., Miedzinski M. [13] обговорюється як підхід до інноваційної політики, орієнтований на виклики, відповідає потребам і викликам політиці згуртування ЄС; стаття Vescega J.A.L., Gonzales M.D.C.P. [14] присвячена інтегрованому підходу до планування місцевих політик для боротьби з депопуляцією сільських регіонів Іспанії; Ye Q. та ін. [15] дослідили просторовий розподіл та синергетичний ефект різних видів інноваційної діяльності в китайських містах.

Найсвіжіші статті у сфері територіального розвитку, що проіндексовані у базі Web of Science присвячені: соціальним та економічним проблемам розвитку сільської місцевості Європейського Союзу, формуванню стратегії розвитку міст та містобудівному плануванню, реалізації планів зменшення регіонального забруднення та переходу до кліматично нейтральної економіки, вдосконаленню системи оцінки рівня регіонального розвитку, а саме: стаття Vaselecic A. та ін. [15] присвячена оцінці підтримки місцевих проектів програмою LEADER в Чехії та Угорщині; у роботі DE Carnero, ROM [16] вивчає сучасний урбаністичний досвід мегаполісу Шанхаю, визначаючи особливості та атрибути його публічного простору з точки зору мешканців; у статті Lapena J та ін. [17] визначили розбіжності між нормами та навколишнім середовищем у контексті урбаністичної експансії аргентинського міста Танділ в Буенос-Айресі; стаття Peretto M; Eichhammer W and Süsner D [18] присвячена забезпеченню справедливого енергетичного переходу у вугільних регіонах ЄС, запропонований авторами підхід сприятиме більш точному визначенню та оцінці регіональних наслідків переходу до кліматично нейтральності, тим самим допомагаючи визначити сфери політики та заходи; у статті Jardim B. та ін. [19] запропоновано новий підхід до побудови комплексного індикатора, який вимірює багатовимірну активність регіону і включає данні про електронні платежі, споживання енергії, затори на дорогах і використання громадського транспорту, що дозволить покращити регіональне планування та формування політики.

Висновки. Проведене дослідження дозволило виявити тенденції та напрями досліджень у сфері територіального розвитку шляхом застосування інструментарію бібліометричного та структурно-трендового аналізу.

Аналіз засвідчив зростання кількості публікацій у світі, присвячених питанням територіального розвитку.

Статті, які процитовані у базі Scopus більше 1000 разів присвячені: покращенню розуміння еволюції економічного ландшафту та процесу регіонального розвитку; формуванню диференційного підходу до регіональної інноваційної політики; обґрунтуванню необхідності втручання в регіональний розвиток. Найбільш цитовані статті з територіального розвитку, що проіндексовані у базі Web of Science, присвячені: визначенню впливу на туристичну галузь Італії COVID-19; реалізації потенціалу глобальних виробничих мереж, аналізу глобальної економіки та її впливу на територіальний розвиток; просторово-часовим закономірностям та характеристикам змін у землекористуванні в Китаї.

За результатом бібліометричного аналізу публікацій, що проіндексовані у базах Scopus та Web of Science, було виявлено 7 кластерів, які характеризують ключові напрями досліджень у сфері територіального розвитку.

Зокрема, для характеристики напрямів наукових у кожному кластері було виділено найбільш живі ключові слова: розвиток територій, врядування, громада, території, сталий розвиток, регіональний розвиток, глобальний розвиток.

Наукові дослідження з питань розвитку територій інтенсивно продукувалися у 2017–2021 роках. Якщо у 2017–2018 рр. дослідження фокусувалися на формуванні політики територіального розвитку, державному регулюванні, визначенню напрямів розвитку територій, то в останні роки почали активно досліджуватися питання: екстрактивізму, ресурсів, місцевого самоврядування, розвиток сільських територій, урбанізації, політичній екології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Martínez-Toro G. M., Rico-Bautista D., Romero-Riaño E., Galeano-Barrera C. J., Guerrero C. D., Parra-Valencia J. A. Analysis of the intellectual structure and evolution of research in human-computer interaction: A bibliometric analysis. *RIST Rev. Iber. Sist. Tecnol. Inf.* 2019. Vol. E17. P. 363–378.
2. Galeno-Barrera C., Ospina M., Garcia E., Rico-Bautista D., Romero-Riano E. Exploring the Evolution of the Topics and Research Fields of Territorial Development from a Comprehensive Bibliometric Analysis. *Sustainability*. 2022. Vol. 14 (11). P. 6515. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14116515>
3. Rodríguez-Pose A. The revenge of the places that don't matter (and what to do about it). *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2018. Vol. 11 (1). P. 189–209.
4. Martin R., Sunley P. Path dependence and regional economic evolution. *Journal of Economic Geography*. 2006. Vol. 6 (4). P. 395–437.
5. Tödtling F., Trippel M. One size fits all?: Towards a differentiated regional innovation policy approach. *Research Policy*. 2005. Vol. 34 (8). P. 1203–1219.

6. Barca F., McCann P., Rodríguez-Pose A. The case for regional development intervention: Place-based versus place-neutral approaches. *Journal of Regional Science*. 2012. Vol. 52 (1). P. 134–152.
7. Scorcu A. E. Editorial. *Almatourism - Journal of Tourism, Culture and Territorial Development*. 2020. Vol. 11 (22). P. I-V.
DOI: <https://doi.org/10.6092/issn.2036-5195/12835>
8. Coe N. M., Dicken P., Hess M. Global production networks: realizing the potential. *Journal of Economic Geography*. 2008. Vol. 8 (3). P. 271–295.
DOI: 10.1093/jeg/lbn002
9. Ning J., Liu J. Y., Kuang W. H., Xu X. L., Zhang S. W., Yan C. Z., Li R. D., Wu S. X., Hu Y. F., Du G. M., Chi W. F., Pan T. Spatiotemporal patterns and characteristics of land-use change in China during 2010-2015. *Journal of Geographical Sciences*. 2018. Vol. 28 (5). P. 547–562.
DOI: 10.1007/s11442-018-1490-0
10. Губарева І. О., Хаустов М. М. Ризики енергетичний безпеці. Візуалізація наукових досліджень. *Проблеми економіки*. 2024. № 2 (60). С. 21–30.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-21-30>
11. Narlukman A. D., Fadli Y., Wahyono E. Ecotourism for coastal slum alleviation: A strategic approach to achieving the sustainable development goals (SDGs) in Tangerang, Indonesia. *Journal of Lifestyle and SDG's Review*. 2025. Vol. 5 (2). P. e02793.
12. Jin W., Zhu S., Li D., He C. Transcending the geographical stickiness of complex economic activities via strategic unrelated diversification. *Structural Change and Economic Dynamics*. 2025. Vol. 73. P. 65–76.
13. Molika F., Pontikakis D., Miedzinski M. Why a challenge-oriented approach is a good match for the needs and challenges of EU Cohesion Policy. *Environmental Innovation and Societal Transitions*. 2025. Vol. 55. P. 100947.
14. Ye Q., Zhang X., Zeng G., Cao Z., Zhou S. The spatial distribution and synergistic effect of different innovation activities in Chinese cities: An analysis based on technology, design, and market activities. *Applied Geography*. 2025. Vol. 176. P. 103527.
15. Vaselec A., Konecny O., Penzes J., Patkos C. Evaluating LEADER program support for local projects: Insights from the Czech Republic and Hungary (2007-2013). *Cogent Social Sciences*. 2025. Vol. 11(1). P. 2456501.
DOI: 10.1080/23311886.2025.2456501
16. De Carnero R. O. M. Surrealist strategies to capture the urban experience of Shanghai: Hybridization and polymorphism in the contemporary metropolis public space. *Journal of Contemporary Chinese Art*. 2025. Vol. 11 (2-3). P. 237–256.
DOI: 10.1386/jcca_00106_1
17. Lapena J., La Macchia M. L., Ramírez L. Discrepancies between norms and the environment in the context of urban expansion of the Buenos Aires city of Tandil, Argentina. *Estudios Socioterritoriales*. 2025. Vol. 35. P. 111–138.
DOI: 10.37838/unicen/est.35-2-105
18. Peretto M., Eichhammer W., Süßer D. Just energy transition in coal regions: Innovative framework for assessing territorial just transition plans. *Renewable and Sustainable Energy Transition*. 2025. Vol. 7. P. 100101.
19. Jardim B., Neto M. D., de Sousa N. M., Barriguinha A., Sarmiento P. An indicator for integrated regional planning: A case study of Portugal's west region. *Cities*. 2025. Vol. 159. P. 105762.
DOI: 10.1016/j.cities.2025.105762

REFERENCES

- Barca, F., McCann, P., and Rodriguez-Pose, A. "The case for regional development intervention: Place-based versus place-neutral approaches". *Journal of Regional Science*, vol. 52 (1) (2012): 134-152.
- Coe, N. M., Dicken, P., and Hess, M. "Global production networks: realizing the potential". *Journal of Economic Geography*, vol. 8 (3) (2008): 271-295.
DOI: 10.1093/jeg/lbn002
- De Carnero, R. O. M. "Surrealist strategies to capture the urban experience of Shanghai: Hybridization and polymorphism in the contemporary metropolis public space". *Journal of Contemporary Chinese Art*, vol. 11 (2-3) (2025): 237-256.
DOI: 10.1386/jcca_00106_1
- Galeno-Barrera, C. et al. "Exploring the Evolution of the Topics and Research Fields of Territorial Development from a Comprehensive Bibliometric Analysis". *Sustainability*, vol. 14 (11) (2022): 6515.
DOI: <https://doi.org/10.3390/su14116515>
- Hubarieva, I. O., and Khaustov, M. M. "Ryzyky enerhetychnii bezpetsi. Vizualizatsiia naukovykh doslidzhen" [Energy Security Risks. Visualization of Scientific Research]. *Problemy ekonomiky*, no. 2(60) (2024): 21-30.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-21-30>
- Jardim, B. et al. "An indicator for integrated regional planning: A case study of Portugal's west region". *Cities*, vol. 159 (2025): 105762.
DOI: 10.1016/j.cities.2025.105762
- Jin, W. et al. "Transcending the geographical stickiness of complex economic activities via strategic unrelated diversification". *Structural Change and Economic Dynamics*, vol. 73 (2025): 65-76.
- Lapena, J., La Macchia, M. L., and Ramirez, L. "Discrepancies between norms and the environment in the context of urban expansion of the Buenos Aires city of Tandil, Argentina". *Estudios Socioterritoriales*, vol. 35 (2025): 111-138.
DOI: 10.37838/unicen/est.35-2-105
- Martin, R., and Sunley, P. "Path dependence and regional economic evolution". *Journal of Economic Geography*, vol. 6 (4) (2006): 395-437.
- Martinez-Toro, G. M. et al. "Analysis of the intellectual structure and evolution of research in human-computer interaction: A bibliometric analysis". *RIST Rev. Iber. Sist. Tecnol. Inf.*, vol. E17 (2019): 363-378.
- Molika, F., Pontikakis, D., and Miedzinski, M. "Why a challenge-oriented approach is a good match for the needs and challenges of EU Cohesion Policy". *Environmental Innovation and Societal Transitions*, vol. 55 (2025): 100947-.
- Narlukman, A. D., Fadli, Y., and Wahyono, E. "Ecotourism for coastal slum alleviation: A strategic approach to achieving the sustainable development goals (SDGs) in Tangerang, Indonesia". *Journal of Lifestyle and SDG's Review*, vol. 5 (2) (2025): e02793.
- Ning, J. et al. "Spatiotemporal patterns and characteristics of land-use change in China during 2010-2015". *Journal of Geographical Sciences*, vol. 28 (5) (2018): 547-562.
DOI: 10.1007/s11442-018-1490-0
- Peretto, M., Eichhammer, W., and Susser, D. "Just energy transition in coal regions: Innovative framework for assessing territorial just transition plans". *Renewable and Sustainable Energy Transition*, vol. 7 (2025): 100101.
- Rodriguez-Pose, A. "The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)". *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, vol. 11 (1) (2018): 189-209.

Scorcu, A. E. "Editorial". *Almatourism - Journal of Tourism, Culture and Territorial Development*, vol. 11 (22) (2020): I-V. DOI: <https://doi.org/10.6092/issn.2036-5195/12835>

Todtling, F., and Trippl, M. "One size fits all?: Towards a differentiated regional innovation policy approach". *Research Policy*, vol. 34 (8) (2005): 1203-1219.

Vaselicz, A. et al. "Evaluating LEADER program support for local projects: Insights from the Czech Republic and Hungary (2007-2013)". *Cogent Social Sciences*, vol. 11(1) (2025): 2456501.

DOI: 10.1080/23311886.2025.2456501

Ye, Q. et al. "The spatial distribution and synergistic effect of different innovation activities in Chinese cities: An analysis based on technology, design, and market activities". *Applied Geography*, vol. 176 (2025): 103527.

Стаття надійшла до редакції 12.01.2025 р.

Статтю прийнято до публікації 02.02.2025 р.

■